

Załącznik do Uchwały
nr XXII/140/08
Rady Gminy Porąbka
z dnia 24.09.2008

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI CZANIEC

Na lata 2008–2013

**POWIAT BIELSKI
GMINA PORĄBKA,
SOŁECTWO CZANIEC**

„Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013”
działanie „Odnowa i rozwój wsi”

ZESPÓŁ AUTORSKI:

Monika Kozik
Włodzimierz Stasica

TechMaster

34-300 Żywiec, ul. Kabaty 2

Internet: www.techmaster.com.pl ,

E-Mail: biuro@techmaster.com.pl

*Wyrazy podziękowania zespół konsultantów składa wszystkim
pracownikom Gminy Porąbka szczególnie Pani Marzenie
Krupińskiej, za zaangażowanie i współpracę przy tworzeniu
niniejszego opracowania.*

SPIS TREŚCI:

1. WSTĘP.....	4
2. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI CZANIEC.....	6
2.1. Położenie.....	6
2.1.1. Dominanta przestrzenna	8
2.1.2. Elementy charakterystyczne.....	8
2.2. Historia miejscowości.....	10
2.3. Demografia.....	12
2.4. Zabytki i architektura	15
2.5. Gospodarka.....	19
2.6. Rolnictwo.....	20
2.7. Środowisko przyrodnicze.....	20
2.7.1. Rezerваты.....	21
2.7.2. Parki krajobrazowe.....	21
2.8. Infrastruktura.....	22
2.8.1. Zaopatrzenie w wodę.....	22
2.8.2. Sieć kanalizacyjna.....	22
2.8.3. Energia cieplna.....	22
2.8.4. Energia elektryczna.....	23
2.8.5. Gaz.....	23
2.8.6. Gospodarka odpadami.....	23
2.8.7. Komunikacja.....	23
2.9. Oświata.....	24
2.10. Służba zdrowia	25
2.11. Turystyka.....	26
2.12. Kultura.....	27
3. ANALIZA SWOT.....	30
3.1. CZYNNIKI WEWNĘTRZNE MIEJSCOWOŚCI CZANIEC.....	30
3.2. CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE MIEJSCOWOŚCI CZANIEC.....	31
4. PLANOWANE ZADANIA INWESTYCYJNE.....	33
4.1. Opis, uzasadnienie i rezultaty planowanych zadań inwestycyjnych.....	33
4.2. Koszty i źródła finansowania realizacji poszczególnych zadań inwestycyjnych....	37
4.3. Harmonogram realizacji zadań.....	38
5. WDROŻENIE I MONITOROWANIE PLANU.....	39
6. PODSUMOWANIE.....	39

1. WSTĘP

Rozwój i odnowa obszarów wiejskich to jedno z kluczowych wyzwań, jakie stoją przed Polską w okresie integracji z Unią Europejską. Zasadniczym jej celem jest wzmocnienie działań służących zmniejszaniu istniejących dysproporcji i różnic w poziomie rozwoju obszarów wiejskich w stosunku do terenów miejskich.

Plan Odnowy Miejscowości jest jednym z najważniejszych elementów odnowy wsi, jej rozwoju oraz poprawy warunków pracy i życia mieszkańców. Sporządzenie i uchwalenie takiego dokumentu stanowi niezbędny warunek przy aplikowaniu o środki finansowe w ramach „Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013” działanie „Odnowa i rozwój wsi”, jak również stanowić będzie wytyczne dla władz Gminy Porąbka przy opracowaniu kierunków rozwoju miejscowości Czaniec.

Celem działania „Odnowa i rozwój wsi” jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. Działanie umożliwi rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpłynie na wzrost ich atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej.

W ramach działania pomocą finansową zostaną objęte projekty dotyczące:

- 1) budowy, przebudowy, remontu lub wyposażenia obiektów:
  - a. pełniących funkcje publiczne, społeczno-kulturalne, rekreacyjne i sportowe,
  - b. służących promocji obszarów wiejskich, w tym propagowaniu i zachowaniu dziedzictwa historycznego, tradycji, sztuki oraz kultury,
- 2) kształtowania obszaru przestrzeni publicznej,
- 3) budowy remontu lub przebudowy infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, sportowych lub społeczno-kulturalnych,
- 4) zakupu obiektów charakterystycznych dla tradycji budownictwa w danym regionie, w tym budynków będących zabytkami, z przeznaczeniem na cele publiczne,
- 5) odnawiania, eksponowania lub konserwacji lokalnych pomników historycznych, budynków będących zabytkami lub miejsc pamięci,
- 6) kultywowania tradycji społeczności lokalnej oraz tradycyjnych zawodów.

Obszarem realizacji Planu Odnowy Miejscowości Czaniec jest obszar tej miejscowości.

Zakres niniejszego opracowania obejmuje charakterystykę miejscowości, inwentaryzację zasobów służących odnowie miejscowości, analizę SWOT czyli mocne i słabe strony miejscowości, planowane kierunki rozwoju, zadania inwestycyjne wraz z szacunkowym kosztorysem i harmonogramem działań.

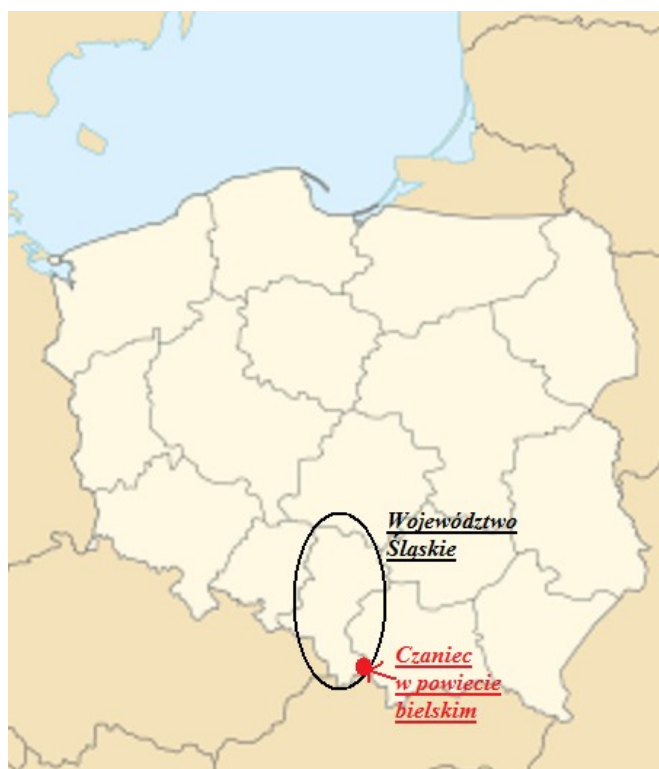
Plan Odnowy Miejscowości Czaniec to dokument, który określa strategię działań w sferze społeczno-gospodarczej na lata 2007-2013.

Niniejszy plan jest planem otwartym stwarzającym możliwość aktualizacji w zależności od potrzeb społecznych i uwarunkowań finansowych. Oznacza to, że mogą być dopisywane nowe zadania, a także to, że może zmienić się kolejność ich realizacji w zależności od uruchomienia i dostępu do funduszy UE.

2. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI CZANIEC

2.1. Położenie

Miejscowość Czaniec, o powierzchni 1691 ha, leży w południowej części województwa śląskiego, wschodniej części powiatu bielskiego. Od północy graniczy z gminą Kęty – leżącą w powiecie oświęcimskim (woj. małopolskie), od wschodu z gminą Andrychów – leżącą w powiecie wadowickim (woj. małopolskie), od zachodu z sołectwem Kobiernice, od południa z miejscowością Porąbka. Wieś leży nad rzeką Sołą u podnóża Beskidu Andrychowskiego (wschodnia część Beskidu Małego).

Mapa 1 Lokalizacja miejscowości Czaniec w skali kraju

Miejscowość składa się z dwóch części: Czańca Górnego (wraz z Cygańskim Miastem) oraz Czańca Dolnego (wraz z Zagłębozczem i Bukowcem).

Odległości od najbliższych miejscowości wynoszą:

- Kobiernice – 3 km
- Kęty – 4 km
- Porąbka – 4 km
- Roczyny – 6 km
- Międzybrodzie Bialskie – 7 km

Odległości od dużych znanych miast:

- Bielsko-Biała – 17 km
- Żywiec – 20 km
- Szczyrk – 23 km
- Katowice – 54 km
- Kraków – 59 km

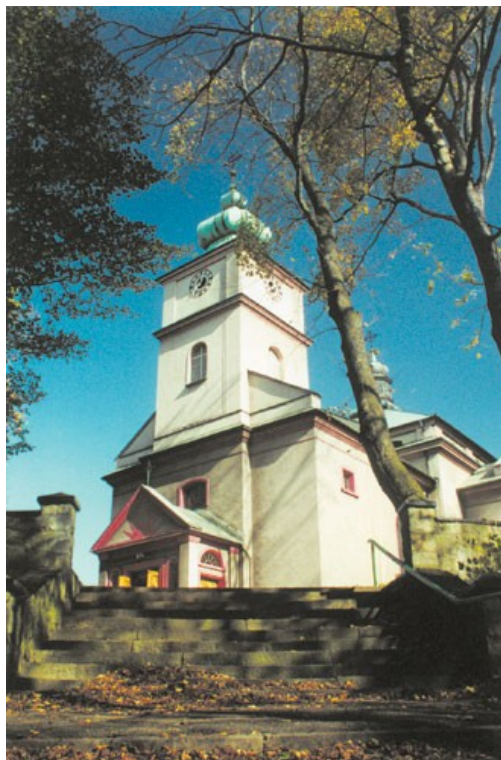

*Mapa 2 Lokalizacja miejscowości Czaniec
w skali Województwa Śląskiego*

2.1.1. Dominanta przestrzenna

Dominantą przestrzenną miejscowości Czaniec jest **Kościół p.w. św. Bartłomieja**. Jest to najstarszy kościół w gminie Porąbka. Według Długosza już w roku 1470 w Czańcu znajdował się Kościół, przy którym mieszkał pleban. W 1737 roku uległ spaleni. Odbudowany przetrwał do 1907 roku gdzie na polecenie władz został rozebrany. W latach 1922-1924 powstała nowa świątynia, dlatego budynek nie jest zabytkowy, ostała się jedynie wieża z 1764 r. Kościół ma dobudowaną z przodu przybudówkę i bramę wejściową. W głównym ołtarzu widnieje obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem, wykonany na desce pokrytej złotym tłem, natomiast obraz wzorowany jest na obrazie

Matki Boskiej z Piekar Śląskich. W kościele jest tabernakulum w stylu rokoko, posągi Apostołów w ołtarzu głównym i aniołki w stylu barokowym. Również w tym stylu są dwa ołtarze boczne, ambona i chrzcielnica, zaś dwa konfesjonały - w stylu późnobarokowym.

Niezwykle ważnym szczegółem jest fakt, że z Czańca wywodzi się rodzina Wojtyłów – przodków papieża Jana Pawła II. Karol Wojtyła, jako biskup krakowski, brał wielokrotnie udział w uroczystościach rodzinnych w Czańcu, gdzie żyli potomkowie braci jego dziadka. Na pamiątkę bliskich związków papieża z Czańcem została wmurowana w Kościele tablica pamiątkowa.

2.1.2. Elementy charakterystyczne

Życie mieszkańców wsi skupia się głównie w **centrum miejscowości** (rynek), gdzie znajduje się Kościół p.w. św. Bartłomieja oraz budynki Ochotniczej Straży Pożarnej, Domu Kultury, Poczty i obu szkół – Szkoły Podstawowej im. H. Sienkiewicza w Czańcu oraz Publicznego Gimnazjum im. K. K. Wojtyły. Tu również prowadzona jest działalność

handlowa w sklepach. W najbliższym czasie w Domu Kultury zostanie otwarta Filia Banku Spółdzielczego.

Centrum Wsi oraz tereny miejscowości wzdłuż ulic Karola Wojtyły i Miejskiej są objęte ochroną zabytków nieruchomych wpisanych do ewidencji i zabytków i ich otoczenia. Zarówno tradycyjna zabudowa wsi oraz układ łąkowy pól podlega ochronie elementów przestrzeni posiadających istotne walory kulturowe o wartościach lokalnych.

Charakterystycznym elementem miejscowości jest także **Zbiornik wodny Czaniec**. Zapora została wybudowana na Sole w latach 1958-1966. Zapora, która spiętrzyła wody rzeki i utworzyła zbiornik wodny (Jezioro Czanieckie) o powierzchni 47 ha, powstała w wyniku przegrodzenia zaporą rzeki Soły w km 28 + 800.

Zbiornik Czaniec został wybudowany jako ostatni z trzech zbiorników wchodzących w skład kaskady rzeki Soły.

Stanowi rezerwuuar wody pitnej dla potrzeb Katowic i Bielska-Białej, wyposażony w duże ujęcie wody, stację jej uzdatniania oraz przepompownię. Ponadto woda ze zbiornika pobierana jest przez Kęcką Spółkę Wodną do zasilania stawów rybnych. Zadaniem zbiornika jest także wyrównywanie przepływu w rzece Sole poniżej zapory.

Zbiornik jako element ujęcia wody dla potrzeb komunalnych, objęty jest bezpośrednią strefą ochrony sanitarnej. Na zbiorniku nie prowadzi się w żadnej formie gospodarki rybackiej oraz obowiązuje zakaz uprawiania sportów wodnych.

Głównym dopływem zbiornika jest rzeka Soła. Prowadzi ona wody zrzutowe ze zbiornika Międzybrodzie. Niewielki wpływ na bilans wodny zbiornika ma kilka mniejszych potoków, które są dopływami rzeki Soły.

W wypadku katastrofalnych powodzi przewidziano przelew awaryjny. Utworzono go przez obniżenie korony zapory o 0,5 m na przestrzeni 70 m i oddzielenie jej od pozostałej części zapory przyczółkami żelbetonowymi.

Zdjęcie 1 Zapora na Jeziorze Czanieckim

2.2. Historia miejscowości

Czaniec pozostał aż do zniesienia pańszczyzny w XIX w. własnością szlachecką i dlatego nie podlegał lustracji królewskiej. Stąd też brak jest dokładnych źródeł odnośnie powstania Czańca. Prawdopodobnie założycielem był pewien rycerz z dworu księcia oświęcimskiego i miało to miejsce jeszcze w XIV w. W latach 1430 – 1480 wieś należała do Korniczów, w roku 1480 kupili ją krewni Korniczów, Głębowscy z Głębowic. Mieszkający tam chłopci zajmowali się przeważnie włókiennictwem. Według Księgi Długosza (1470 – 1480) w Czańcu istniał kościół parafialny drewniany, do kościoła należały pewne dobra i przebywał tam pleban.

Istnieje spór pomiędzy geografami odnośnie pochodzenia nazwy Czaniec. Jedna z wersji mówi, że nazwa pochodzi od nazwiska osadnika: Czan. W aktach księstwa oświęcimskiego z 1441 r. jest wymieniony Jan de Czacz, a w aktach z 1445 r. Nocalaus de Czanyecz, tak samo podana jest nazwa wsi w Księdze Długosza (1470 r.). W zestawieniu parafii śląskich z 1581 r. jest umieszczona jako samodzielna parafia Czancza. Na mapie z 1563 r. miejscowość jest oznaczona jako Czanec. Obecna nazwa miejscowości przyjęła się w wieku XVII. Według innej wersji nazwa pochodzi od niemieckiego wyrażenia CAUN, co oznacza miejsce obronne. W Słowniku Geograficznym z 1890 r. podano, że wieś nazywała

się kiedyś Grzanica, od nazwy suszarni sukna, jakich wiele znajdowało się w Czańcu. Jest to wersja najmniej prawdopodobna.

W 1525 r. wieś zakupili po części Bonerowie i Brodeccy. Rozbudowa wsi koncentrowała się w obecnym centrum, ale siedziba dziedziców powstała w miejscu budowy późniejszego pałacu na Dolnym Czańcu. W 1620 r. Czaniec zakupili Stokowscy od Porębskich, którzy przystąpili do budowy nowej rezydencji. Kolejnym właścicielem Czańca w 1767 r. został starosta oświęcimski Piotr Małachowski, z rodu znanego w dziejach Polski. W 1772 r. podczas pierwszego zaboru tereny dawnego księstwa oświęcimskiego weszły w skład zaboru austriackiego i stanowiły tzw. Galicję. Wsie prywatne pozostały przy ich dotychczasowych właścicielach. W 1808 r. właścicielem Czańca został książę sasko-cieszyński Albrecht. W tym też czasie powstały folwarki: jeden przy zamku, drugi na Zagłębczu, a także browar i gorzelnia. Kolejnymi właścicielami Czańca zostali Habsburgowie, którzy w 1845 r. założyli młyn wodny, który w 1888 r. wykupili Fijałkowscy z Bielska, przerabiając go na fabrykę tektury. Podczas epidemii tyfusu w latach 1846-1849 zmarło w Czańcu 1070 osób. W tym samym czasie w 1848 r. nastąpiło uwłaszczenie chłopów. Po uwłaszczeniu tereny należące do folwarków i lasy pozostały przy Habsburgach.

W 1857 r. Czaniec liczył 1870 mieszkańców trudniących się głównie rolnictwem, ale aż 59 rodzin zajmowało się tkactwem. W 1914 r. wybuchła I wojna światowa, która pogłębiła powszechną biedę i przyniosła wiele nieszczęść. Wielu mieszkańców zginęło walcząc w austriackim wojsku. Nie oszczędzono także kościoła. Skonfiskowano w roku 1916 na cele wojenne 3 dzwony.

W chwili wybuchu wojny 1 września 1939 r., mieszkańców ogarnęła panika i wiele osób uciekło w kierunku Krakowa. Na początku okupacji zaczęto otwierać szkoły, do których zostali skierowani nauczyciele niemieccy, więc dzieci uczyły się tylko po niemiecku. Młodzież, która ukończyła 14 lat, wywożono na roboty do Niemiec. W maj 1942 r. nastąpiło wysiedlenie Czańca (288 rodzin).

Wojska rosyjskie wkroczyły do wioski 28 stycznia 1945 r. Większych walk nie było i dlatego obeszło się bez zniszczeń. Mieszkańcy powrócili do swoich domów, niestety wówczas dokuczał im kompletny brak żywności.

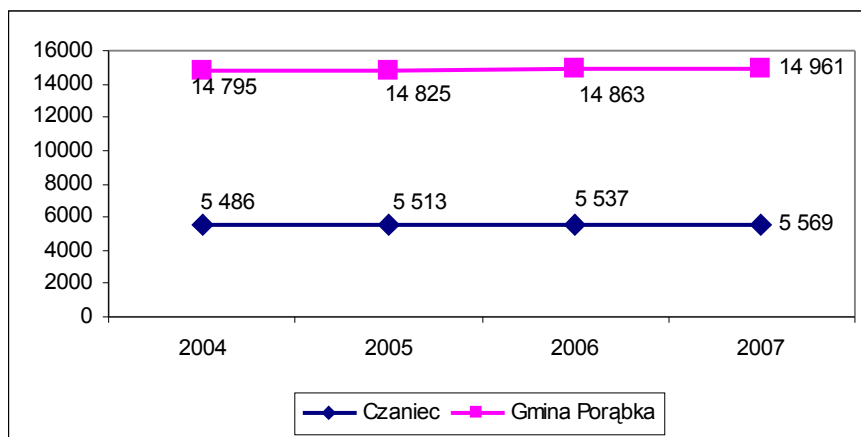
W 1954 r. zlikwidowano gminy zbiorcze, a w ich miejsce powstały samodzielne gromady, które działały do 1972 r., kiedy to powstały na nowo gminy zbiorcze. Do gminy tej włączono Porąbkę, Bujaków, Czaniec i Kobiernice, a gmina należało wówczas do

województwa krakowskiego. W 1975 r. gmina została włączona do województwa bielskiego, a w 1999 r. do województwa śląskiego.

2.3. Demografia

Sołectwo Czaniec jest najbardziej zaludnionym sołectwem Gminy Porąbka. W 2007 r. miejscowość zamieszkiwało 5 569 osób, co stanowi 37,2% populacji Gminy. Od wielu lat zaobserwować można wzrost liczby mieszkańców Czańca, co prezentuje poniższy wykres.

Wykres 1 Ludność w Czańcu na tle Gminy Porąbka

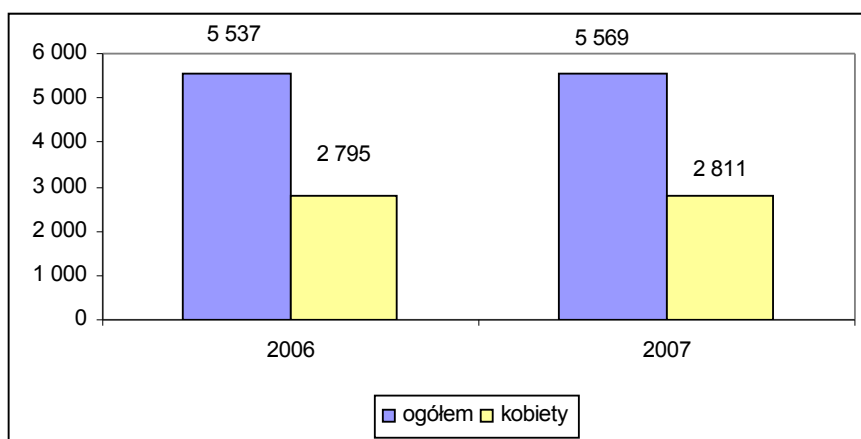

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Porąbce

Również prognozy są korzystne, gdyż zakładają stały wzrost liczby mieszkańców sołectwa Czaniec, jak i całej Gminy.

Na obszarze sołectwa zaobserwować można niewielką przewagę kobiet w stosunku do wszystkich osób zamieszkujących ten teren. Na 100 mężczyzn przypadają ok. 102 kobiety, gdzie dla porównania w Gminie Porąbka – 104,6, w powiecie bielskim – 105,9, a w Województwie Śląskim – 107.

Wykres 2 Struktura ludności według płci w sołectwie Czaniec

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Porąbce

Gęstość zaludnienia wynosi obecnie 329 osób / 1 km².

Kolejne dane, których analiza pozwala ocenić sytuację demograficzną Czańca jako korzystną, to zestawienie liczby urodzeń żywych z liczbą zgonów, dające pogląd na skalę przyrostu naturalnego w sołectwie i całej Gminie. Dane te, zebrane z ostatnich 2 lat prezentuje poniższe zestawienie.

Tabela 1 Ruch naturalny w sołectwie Czaniec i Gminie Porąbka w latach 2006-2007

<i>Lata</i>	<i>Urodzenia żywe ogółem</i>	<i>Zgony ogółem</i>	<i>Przyrost naturalny</i>
Sołectwo Czaniec			
2006	66	53	13
2007	64	41	23
Gmina Porąbka			
2006	149	138	11
2007	170	136	34

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Porąbce

Fakt postrzegania miejscowości Czaniec jako atrakcyjnego miejsca zamieszkania, potwierdza saldo migracji. Zestawienie obejmujące liczbę zameldowań oraz wymeldowań mieszkańców sołectwa i całej Gminy zamieszczono poniżej.

Tabela 2 Migracje ludności w sołectwie Czaniec i Gminie Porąbka

<i>Wyszczególnienie</i>	2006		2007	
	<i>Gmina Porąbka</i>	<i>Sołectwo Czaniec</i>	<i>Gmina Porąbka</i>	<i>Sołectwo Czaniec</i>
<i>Napływ ludności</i>	468	195	525	191

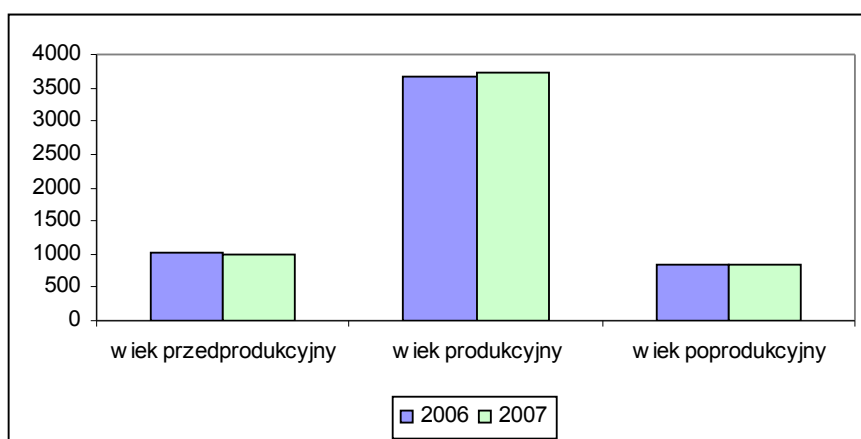
<i>Odływ ludności</i>	418	164	429	160
<i>Saldo migracji</i>	50	31	96	31

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Porąbce

Struktura wiekowa ludności miejscowości Czaniec, w 2007 r., według trzech grup ekonomicznych przedstawia się następująco:

- ludność w wieku przedprodukcyjnym (mężczyźni i kobiety w wieku od 0 do 17 lat) stanowi 17,9% ludności ogółem (Gmina – 16,7%),
- ludność w wieku produkcyjnym (mężczyźni w wieku od 18 do 64 lat, kobiety w wieku od 18 do 59 lat) – 66,9% (Gmina – 67,6%),
- ludność w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni w wieku 65 lat i więcej oraz kobiety w wieku 60 lat i więcej) – 15,2% (Gmina – 15,7%).

Wykres 3 Struktura wiekowa ludności sołectwa Czaniec

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Porąbce

Dane z wykresu wskazują na znaczne różnice w strukturze wiekowej mieszkańców miejscowości Czaniec. Zarówno odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym, jak i produkcyjnym jest nieco wyższy od średniej całej Gminy. Osób w wieku poprodukcyjnym jest natomiast mniej niż średnia w całej Gminie. Wskaźnik dla ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosi 49,5% i jest to wielkość podobna w stosunku do lat ubiegłych. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym wynosi 84,2%, natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wyniosła w 2007 r. 22,6 %.

Taka sytuacja prowadzi do sformułowania kilku istotnych wniosków:

W miejscowości, proporcjonalnie mała grupa osób w wieku produkcyjnym (66,9 %) utrzymuje stosunkowo znaczną grupę osób nieprodukcyjnych (33,1 %). Jest to sytuacja niekorzystna.

Stosunkowo niewielki udział osób w wieku przedprodukcyjnym (17,9 %) stwarza niebezpieczeństwo słabego dopływu liczby osób na rynek pracy.

2.4. Zabytki i architektura

Na terenie miejscowości Czaniec występuje wiele obiektów zabytkowych, które swoją architekturą stanowią atrakcje dla przyjezdnych i turystów. W szczególności są to:

- **Dwór wczesnobarokowy.** Został wzniesiony w pierwszej połowie XVII w. Ma charakter wczesnobarokowej budowli, usytuowany jest na lekkiej pochyłości i otoczony prostokątnym murem z okrągłymi bastionami w narożnikach. Mieściły się w nich strzelnice. Jest to budowla murowana, piętrowa, od strony południowej podpiwniczona, trójskrzydłowa, wewnątrz posiada prawie kwadratowy dziedziniec. Budynek był pierwotnie wystawną rezydencją, otoczoną dla bezpieczeństwa systemem

- niewielkich umocnień bastionowych. We wnętrzu zachowało się niewiele szczegółów architektonicznych, pochodzących z pierwotnej, renesansowej budowli. Większość dawnych sklepień została zniszczona i zastąpiona przez współczesne, żelbetonowe stropy. W narożniku budynku, gdzie znajdowała się kaplica ze sklepieniem klasztornym, wczesnobarokową ozdobą, znajdują się lunety z drugiej połowy XVIII w. Na jednym z kartuszy znajduje się herb Stokłowskich „Drzewica” ówczesnego właściciela dworu. W ostatnich latach zamek jest własnością prywatną, został częściowo odrestaurowany i zabezpieczony przed ruiną. Obiekt ten ze względów architektonicznych godny jest zwiedzenia.
- **Fabryka Tektury i Unikatowe Turbiny Girarda.** Turbiny fabryki tektury w Czańcu były uruchomione w 1880 r. i posiadały przełyk instalowany po 3,0 m³/sek., przy spadzie użytecznym rzędu 6,25 m i posiadały ilość obrotów nominalnych 60 obr/min. Ich moc wynosiła do 190 KM.
  - **Pamiątkowy obelisk na cmentarzu w Czańcu,** na którym widnieje drzewo genealogiczne rodu Wojtyłów. Obelisk upamiętnia pochowanych w tym miejscu przodków Jana Pawła II.
  - **Cmentarz parafialny z krzyżem erekcyjnym z 1876 roku,**
  - **Kapliczki na trzonce, na Bukowcu, na Górnym Czańcu, inne przydrożne kapliczki,**
  - **Grób nieznanego żołnierza,**
  - **Stara strażnica.**

Zdjęcie 2 Kapliczka Matki Boskiej Fatimskiej

Zdjęcie 3 Krzyż drewniany w Czańcu

Obecnie na terenie całej Gminy Porąbka, nie ma zatwierdzonego Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego. Poniżej zamieszczone zostały obiekty, zlokalizowane w Czańcu, zaproponowane do objęcia ochroną w tworzonym aktualnie MPZP:

- Cmentarz parafialny z ok. poł. XIX w.,
- Kościół p.w. św. Bartłomieja, murowany, z 1764 r.,
- Kaplica pod nową szkołą, murowana, z XIX w.,
- Kapliczka koło domu nr 351, murowana, z ok. 1900 r.,
- Kaplica z dzwonnica, murowana, z XVIII/XIX w.,
- Kapliczka kamienna, z 1890 r.,
- Krzyż drewniany, z ok. XIX w.,
- Kapliczka p.w. J. Chrzciciela, murowana, z 1871 r.,
- Zespół dawnego młyna /papiernia/ - 5 obiektów murowanych, z XIX w.,
- Budynek admin. d. młyn. /szkoła/, murowany, ul. Bukowska 70, z ok. 1921 r.,
- Budynek mieszk. murowany, ul. Bukowska 68, z ok. 1931 r.,
- Budynek mieszk. drew.-zręb., ul. Bukowska 66, z ok. 1931 r.,
- Budynek mieszk. drew.-zręb., ul. Bukowska 37, z ok. 1931 r.,

- Budynek mieszk. drewn., ul. Lazurowa 13, z ok. 1900 r.,
- Budynek mieszk. drewn., ul. Miejska 33, z ok. 1920 r.,
- Budynek mieszk. drewn., ul. Miejska 70, z ok. 1921 r.,
- Budynek mieszk. drewn., ul. Malinowa 2, z ok. I ćw. XIX w.,
- Budynek mieszk. drewn., ul. Malinowa 9, z ok. I ćw. XX w.,
- Budynek mieszk. drewn.-zręb., ul. K. K. Wojtyły 202, lata 90-te XIX w.,
- Budynek mieszk. murow., ul. K. K. Wojtyły 156, z ok. 1915 r.,
- Budynek mieszk. murow., ul. K. K. Wojtyły 116, z ok. 1914 r.,
- Budynek mieszk. murow., ul. K. K. Wojtyły 96, z ok. 1890 r.,
- Budynek mieszk. drewn.-zręb., ul. K. K. Wojtyły 92, z ok. 1910 r.,
- Budynek mieszk. murow., ul. K. K. Wojtyły 86, z ok. 1910 r.,
- Budynek mieszk. drewn., ul. K. K. Wojtyły 100, z ok. 1910 r.,
- Budynek mieszk. drewn.-zręb., ul. K. K. Wojtyły 102, z ok. 1900 r.,
- Budynek mieszk. murow., ul. K. K. Wojtyły 110, z ok. 1927 r.,
- Budynek mieszk. murow., ul. Wiosenna 2, z ok. 1915 r.,
- Budynek mieszk. murow., ul. Wiosenna 8, z ok. 1914 r.,
- Budynek mieszk. murow., ul. Wysoka 1, z ok. 1914 r.,
- Budynek mieszk. murow., ul. Wodna 4, z ok. XIX w.,
- Budynek mieszk. drewn.-zręb., ul. Bukowska 7, z ok. 1922 r.,
- Budynek mieszk. murow., ul. Brzegowa 5, z ok. 1900 r.,
- Budynek mieszk. murow., ul. Brzegowa 2, z ok. 1817 r.,
- Budynek mieszk. murow., ul. Cierniowa 23, z ok. 1900 r.,
- Budynek mieszk. drewn., ul. Cierniowa 17, z ok. 1880 r.,
- Budynek mieszk. drewn., ul. Kościelna 24, z ok. 1890 r.,
- Budynek mieszk. murow., ul. Kościelna 37, z ok. 1900 r.,
- Budynek mieszk. drewn., ul. Kęcka 5, z ok. 1910 r.,
- Budynek mieszk. murow., ul. Królewska 19, z ok. 1923 r.,
- Budynek mieszk. murow., ul. Królewska 3, z ok. 1920 r.,
- Budynek mieszk. murow., ul. K. K. Wojtyły 88, z ok. 1880 r.,
- Budynek mieszk. murow., ul. Widokowa 3, z ok. I ćw. XX w.,

2.5. Gospodarka

Biorąc pod uwagę wielkość podmiotów gospodarczych, w Czańcu występują mikroprzedsiębiorstwa, zatrudniające poniżej 10 pracowników oraz małe przedsiębiorstwach, w których liczba zatrudnionych przekracza 10 osób.

Łącznie w miejscowości zarejestrowanych jest ponad 80 podmiotów gospodarczych. Dominują mikroprzedsiębiorcy zajmujący się m.in.: usługami stolarskimi, ceramiczno-kaflarskimi, kamieniarsko-betoniarskimi oraz mechaniką maszyn i urządzeń. Wśród firm są także sklepy detaliczne oferujące artykuły przemysłowe, ogrodnicze, czy odzież oraz gabinety kosmetyczne.

Najważniejsze przedsiębiorstwa to:

- CAR-DAVID Dawid Wróbel – sprzedaż akcesoriów motoryzacyjnych oraz naprawa samochodów,
- „Czańskie Makarony” Spółka z o.o Dybał Zbigniew – produkcja i sprzedaż pieczywa, makaronów i innych produktów ze zboża, mąki lub skrobi,
- DOM-ROL Stanisław Surma – produkcja i sprzedaż bram, krat, markiz, ogrodzeń metalowych, okien, rolet i żaluzji,
- „Ice – Mastry” Spółka Jawna, Maria i Stanisław Ziębińscy – wytwórnia lodów i żywności mrożonej
- „IGMAR” Firma budowlano – Handlowa Robert Kadłubicki – budownictwo ogólne, usługi związane z budownictwem,
- INSTAL-ART P.P.H.U. Rudzki Stanisław - usługi i produkcja części metalowych (urządzenia i instalacje wodne, kanalizacyjne i sanitarne)
- MIDO S.C. Sklep Firmowy – Firma Handlowo-Usługowa (sprzedaż narzędzi i elektronarzędzie do pracy ręcznej)
- Piekarnia Czaniec – produkcja i sprzedaż pieczywa, makaronów i innych produktów ze zboża, mąki lub skrobi,
- PLASTNET Katarzyna Godziszka – produkcja i sprzedaż tworzyw sztucznych i wyrobów z tworzyw sztucznych,
- SAK-POL Suwaj, Zeman Sp. j. – Wytwórnia Makaronu – produkcja i sprzedaż koncentratów spożywczych, sosów, przypraw, dodatków do żywności

- Wyrób Zniczy i Świec S.C. Anna Dwornik, Alicja Kierpiec – P.P.H.U. – produkcja i sprzedaż preparatów smarowych, płynów do instalacji hydraulicznych, wosków i świec
- P.P.H. „ARC – POL” Babiński Bogdan – produkcja i sprzedaż makaronów
- „MOKER” Bury Józef – produkcja pościeli, kołder itp.
- Magiera Jerzy Piekarnictwo
- Maria Jakimowicz Firma Handlowo – Usługowa (krawiectwo)
- „ZABI” sp. z o.o. – produkcja i sprzedaż wyrobów metalowych, wyrobów z tworzyw sztucznych i zestawów kołowych do wózków

2.6. Rolnictwo

Na obszarze sołectwa Czaniec funkcjonuje 110 gospodarstw rolnych, z których rolnicy starają się o dopłaty.

Gospodarstwa głównie zajmują się uprawą zbóż, ogrodnictwem, chowem trzody chlewnej. Jedno z gospodarstw specjalizuje się w hodowli krów mlecznych.

2.7. Środowisko przyrodnicze

Znaczna część terytorium Czańca oraz Gminy Porąbka porastają lasy, obecnie w głównej mierze świerkowe. W wielu miejscach zachowały się jednak resztki dawnej puszczy karpackiej, np. starodrzew buczyny na stokach Zasolnicy (rezerwat), mało znane uroczysko u północnego podnóża Kiczory nad doliną Wielkiej Puszczy z prastarymi bukami i jodłami, aleja cisowa na Palenicy oraz liczne okazy pojedynczych lub grupkowych dębów, jaworów, sosen, jesionów, wiązów górskich i wiele innych.

Lasy zamieszkuje liczna zwierzyna: jelenie, sarny, lisy, zające i dziki. Nadmiar leśnej zwierzyny tłumaczą podgórcy rolnicy słowami „Zwierzyna rozmnożyła się nadmiernie, niszcząc znaczną część zbiorów”. W 1982 r. w lasach pojawił się niedźwiedź, który niestety zginął z rąk myśliwych.

Na terenie sołectwa Czaniec ochronie podlegają zespoły drzewostanów zabytkowych zlokalizowane:

- W zespole dworsko-parkowym w Czańcu leżącym na terenie Zakładu Produkcji Tektury,
- W zespole dworsko-parkowym wraz z aleją dojazdową w Czańcu.

2.7.1. Rezerваты

Miejscowość Czaniec znajduje się na obszarze **rezerwatu „Zasolnica”**, który został utworzony w 1973 r. na stromym zboczu Zasolnicy. Jego powierzchnia łączna to 17 ha.

2.7.2. Parki krajobrazowe

Czaniec mieści się w obrębie **Parku Krajobrazowego Beskidu Małego**. Park ten został utworzony na mocy rozporządzenia nr 9/98 wojewody bielskiego na obszarze 25 770 ha z otuliną o powierzchni 22 253 ha, w celu zachowania i upowszechnienia wartości przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych Beskidu Małego, w warunkach racjonalnego gospodarowania.

Wschodnia część terytorium parku znajduje się obecnie w granicach województwa małopolskiego, zachodnia leży na terenie województwa śląskiego.

Masyw Beskidu Małego składa się z dwóch grup górskich – grupy Łamanej Skały (929 m n.p.m.) na wschodzie oraz Pasma Magury Wilkowickiej z najwyższym szczytem Czuplem (933 m n.p.m.) na zachodzie, oddzielonych doliną rzeki Soły.

Beskid Mały porastają lasy silnie przekształcone. W większości, tak w piętrze pogórza jak i regl dolnego, są to sztuczne świerczyny. Naturalne dla pogórza lasy grądowe występują obecnie tylko w postaci nielicznych płatów. Niewielki udział mają także zbiorowiska naturalnych lasów dolnoreglowych – żyznej buczyny karpackiej i kwaśnej buczyny górskiej, chronione na terenie rezerwatów przyrody: Mahohora, Szeroka w Beskidzie Małym oraz Zasolnica. Bardzo rzadkim zbiorowskim leśnym Beskidu Małego jest jaworzyna górska z miesiacczną trwałą, spotykana jedynie w postaci małych płatów. Grzbiety wzniesień we wschodniej części Beskidu porośnięte są przez fragmentarycznie wykształcone żyzne jedliny. Piętro regla górnego nie występuje ze względu na wysokość masywu nieprzekraczającą 1 000 m. Pomimo tego, w partii szczytowej Madohory wykształciły się fragmenty świerczyny górnoreglowej z udziałem gatunków charakterystycznych dla tego zbiorowiska, co stanowi niezwykłą osobliwość Beskidu Małego. W dolinach rzek występują lasy łęgowe, w różnym stopniu zmienione w wyniku gospodarki człowieka.

Roślinność nieleśna jest bardzo zróżnicowana i urozmaicona ze względu na dużą różnorodność siedlisk. Do szczególnie cennych należą rzadko spotykane w Beskidach

zbiorowiska naskalne, rozwijające się na wychodnich piaskowców oraz murawy kserotermiczne związane z podłożem zasobnym w węglan wapnia. Gęsta sieć rzeczna wraz z systemem zbiorników zaporowych tworzą wyjątkowo korzystne warunki dla rozwoju roślinności wodnej i szuwarowej – pospolitej na terenach niżowych, natomiast rzadko występującej na obszarach górskich. Nieodłącznym elementem krajoobrazu rolniczego Beskidu są zbiorowiska łąkowe. Typowym zbiorowiskiem polan reglaowych jest łąka mieczykowo-mietlicowa z udziałem wielu roślin chronionych. Flora Beskidu Małego liczy ponad 840 gatunków roślin naczyniowych. Do ciekawszych gatunków należy rzeżucha trójlistkowa, występująca tu na najdalej na północ wysuniętym stanowisku w Karpatach.

Na terenie Parku odnotowano występowanie: 40 gatunków ssaków, 111 gatunków ptaków lęgowych, 15 gatunków płazów, 5 gadów oraz ponad 40 gatunków ryb.

Na terenie parku znajduje się wiele godnych uwagi zabytków architektury i kultury, m.in.: drewniane kościoły, dwory oraz liczne drewniane kapliczki przydrożne.

2.8. Infrastruktura

2.8.1. Zaopatrzenie w wodę

Zaopatrzenie miejscowości w wodę realizowane jest głównie za pośrednictwem sieci wodociągowej eksploatowanej przez Przedsiębiorstwo Komunalne „AQUA” S.A. w Bielsku-Białej oraz z sieci i źródeł indywidualnych. Nie bez znaczenia jest, że na terenie Czańca znajduje się zbiornik wody pitnej, który jest podstawą ujęcia wody nie tylko dla tej miejscowości i innych sołectw gminy Porąbka, ale także dla wielu gmin w regionie.

2.8.2. Sieć kanalizacyjna

Na obszarze Czańca, z punktu widzenia ochrony środowiska, sieć kanalizacyjna jest niewystarczająca. Teren jest skanalizowany jedynie częściowo. Ścieki komunalne, przez istniejącą sieć kanalizacyjną odprowadzane są do oczyszczalni ścieków w Kętach.

2.8.3. Energia cieplna

Obecnie na terenie sołectwa brak jest centralnych urządzeń zaopatrujących mieszkańców w „ciepło”.

Mieszkańcy Czańca w większości korzystają z indywidualnych źródeł ciepła, znajdujących się w poszczególnych gospodarstwach domowych (ogrzewanie piecowe lub etażowe c.o.) opalanych węglem, koksem i olejem opałowym czy gazem.

2.8.4. Energia elektryczna

Miejscowość zasilana jest z sieci rozdzielczej zasilanej z GPZ Soła. Czaniec posiada napowietrzną i kablową sieć niskiego i średniego napięcia. Głównymi odbiorcami są odbiorcy indywidualni oraz podmioty gospodarcze. Sieć ta pokrywa niemalże 100% wszystkie potrzeby sołectwa.

2.8.5. Gaz

Zaopatrzenie miejscowości w gaz sieciowy realizowane jest za pośrednictwem zlokalizowanej tu stacji redukcyjno-pomiarowej o przepustowości 1 600 m³/h. Stan zaopatrzenia mieszkańców w gaz nie budzi zastrzeżeń, sieć jest dość dobrze rozwinięta.

2.8.6. Gospodarka odpadami

Na terenie Czańca, jak i w całej Gminie, nie ma wysypiska śmieci. Odpady przewożone są na wysypisko w Kętach. Gmina zawarła w tej sprawie z gminami: Kęty, Wilamowice i Osiek, porozumienie dotyczące wspólnej gospodarki odpadami.

Określone zostały także i funkcjonują obecnie zasady selektywnej zbiórki odpadów komunalnych u źródła ich powstawania, tzn. zarówno w gospodarstwach domowych, jak i w podmiotach gospodarczych działających na terenie miejscowości.

2.8.7. Komunikacja

Miejscowość jest dogodnie powiązana systemem dróg zarówno z miejscowościami/gminami bezpośrednio graniczącymi, jak i z Bielskiem-Białą i Krakowem.

Wewnętrzny układ komunikacyjny zawiera:

- Odcinek drogi krajowej nr DK-52 (Bielsko-Biała – Kraków)
- Drogi powiatowe:
  - S 4456 Czaniec-Porąbka
  - S 4476 (DK-52) – Czaniec
  - S 4477 Czaniec – Bukowiec – Porąbka
  - S 4478 Czaniec – Bulowice
  - S 4479 Czaniec – Roczyny – Andrychów
- Drogi gminne

2.9. Oświata

Na terenie Czańca funkcjonują:

- Publiczne Przedszkole nr 1 w Czańcu,
- Dwa niepubliczne przedszkola,
- Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Czańcu,
- Publiczne Gimnazjum w Górnym Czańcu im. Kardynała Karola Wojtyły.

Przedszkola

Do Publicznego Przedszkola nr 1 w Czańcu obecnie uczęszcza 73 dzieci, w roku 2007 było ich 78. Do niepublicznych przedszkoli łącznie chodzi obecnie 53 dzieci, co oznacza spadek w stosunku do roku 2007 o 20 osób.

Obecna liczba przedszkoli jest niewystarczająca w stosunku do ilości dzieci w wieku przedszkolnym, planuje się utworzenie dodatkowego oddziału w przedszkolu publicznym w Czańcu od dnia 1.09.2008 r. z liczbą 25 dzieci.

Szkolnictwo

Początki szkolnictwa w Czańcu sięgają końca XVI wieku, kiedy to większość parafii w kraju posiadała własne szkółki. Pierwsza szkołka mieściła się na plebani, gdzie *„miejscowy Ksiądz Proboszcz udzielał nauki religii, czytania, pisanie i rachunków przy pomocy każdorazowego organisty”*. Wzrastająca liczba dzieci uczęszczających na zajęcia, ciasne pomieszczenia plebani skłoniły proboszcza oraz wspólnotę parafialną do zdobycia nowego lokum. Okazja nadarzyła się, bowiem w sąsiedztwie kościoła wybudowano niewielki budynek z przeznaczeniem na karczmę. W 1805 r. zakupiono budynek i „przekształcono” go w szkołę. Częściowo został on rozbudowany w 1826 r. Z inicjatywy mieszkańców rozpoczęto starania o uzyskanie pozwolenia na budowę nowej szkoły, tej, w której obecnie uczy się młodzież **Szkoły Podstawowej**.

Historia Gimnazjum sięga 1957 r., kiedy to mieszkańcy Górnego Czańca na zebraniu wiejskim podjęli decyzję o konieczności budowy szkoły. Uroczyste oddanie budynku do użytku nastąpiło w 1964 r. Początkowo była to szkoła podstawowa. Po reformie szkolnictwa, w 1999 r. szkoła rozpoczęła rok szkolny jako publiczne gimnazjum.

Do szkoły podstawowej w roku szkolnym 2007/2008 chodzi 439 dzieci – o 6 więcej niż rok wcześniej. W minionym roku szkołę ukończyło 78 uczniów – o 4 więcej niż w roku szkolnym 2005/2006. Przewiduje się, że w nowym roku szkołę zainauguruje 434 uczniów. W szkole podstawowej zatrudnionych jest 40 nauczycieli oraz 16 pracowników administracyjnych.

Do gimnazjum uczęszcza obecnie 203 osób – o 10 mniej niż w roku szkolnym 2006/2007. W minionym roku gimnazjum opuściło 76 absolwentów. Przewiduje się, że w roku szkolnym 2008/2009 do szkoły uczęszczać będzie 205 gimnazjalistów. W gimnazjum pracuje obecnie 24 nauczycieli i 6 pracowników administracyjnych.

2.10. Służba zdrowia

Na terenie miejscowości działa Ośrodek Zdrowia będący filią Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „PoliMed” Sp. z o.o.

W ośrodku zdrowia w Czańcu działają następujące specjalistyczne gabinety:

- Gabinet lekarza (podstawowa opieka zdrowotna) dla dorosłych,
- Gabinet lekarza (podstawowa opieka zdrowotna) dla dzieci,
- Gabinety zabiegowe i punkt szczepień,
- Gabinet pielęgniarki środowiskowej – rodzinnej,
- Pracownia badania wysiłkowego EKG,
- Poradnia diabetologiczna.

2.11. Turystyka

Miejscowość ma charakter turystyczno-rekreacyjno-rolniczy. O charakterze turystyczno-rekreacyjnym decyduje górzysty krajobraz, urokliwe zakątki leśne, czysta woda i powietrze, piękne widoki. Atutem miejscowości jest obecność obszarów o nieprzeciętnych walorach widokowych, krajobrazowych i estetycznych oraz objętych ścisłą strefą ochrony krajobrazu.

Na terenie Czańca turysta znajdzie wiele atrakcyjnych tras wycieczkowych. Dla tych, którzy lubią wygodne spacery, dostępna jest droga asfaltowa przez Bukowiec do Czańca. Podziwiać stamtąd można taflę zbiornika „CZANIEC” gromadzącego wodę pitną dla Śląska, z odbijającą się w nim wspaniała sylwetką góry Zasolnica. Przez miejscowość Czaniec przebiega szlak czarny, który swój początek ma w Porąbce, a koniec przy dworcu PKS i PKP w Kętach. Jest to szlak o długości 7 km. W trakcie 3,5 h wycieki można zobaczyć liczne kapliczki oraz Kościół p.w. św. Bartłomieja.

Generalnie na obszarze wsi Czaniec, baza turystyczna jest bardzo słabo rozwinięta, w stosunku do możliwości jakie oferuje dogodna lokalizacja i bogactwo środowiska naturalnego. W sołectwie istnieją jedynie dwa obiekty turystyczne, dysponujące bazą noclegową z łączną liczbą 41 miejsc. Należą do nich:

- Ludowy Klub Sportowy przy ul. Zagłębocze 9 oraz
- Ośrodek Agroturystyczny „Ekofarm” przy ul. Lipowej 8.

2.12. Kultura

Na klimat środowiska kulturowego mają wpływ następujące elementy życia codziennego mieszkańców: wytwory rzemiosła, kuchnia, obrzędy i zwyczaje, język oraz muzyka. W okresie międzywojennym nastąpił rozkwit działalności kulturalnej.

Podstawową organizacją kulturalną w sołectwie jest **Wiejski Dom Kultury w Czańcu**, który prowadzi zajęcia w świetlicach, min.: plastykę i bibułkarstwo, naukę gry na gitarze i organach. WDK prowadzi także próby, działających na tym terenie, zespołów wokально muzycznych, m.in.: Chóru „Potok” i Orkiestry dętej.

Ponadto w Wiejskim Ośrodku Kultury znajduje się filia Gminnej Biblioteki Publicznej oraz świetlica środowiskowo-integracyjna pełniąca między innymi rolę placówki opiekuńczo – wychowawczej. W najbliższym czasie planuje się otwarcie w Domu Kultury Filii Banku Spółdzielczego.

W Czańcu funkcjonują także inne instytucje/koła zainteresowań, pełniące zadania kulturalne w sołectwie, tj.:

- Grupa Teatralna „BENGAKU” ze świetlicy środowiskowo – integracyjnej.
- Orkiestra Dęta przy OSP Czaniec.
- OSP w Czańcu – w 1998 roku OSP została odznaczona złotym medalem za zasługi dla pożarnictwa, natomiast w 1997 roku obchodziła 100-lecie istnienia.
- Chór „POTOK” – 30 osób. Występy podczas uroczystości gminnych, świąt kościelnych, koncerty gościnne.
- Koło Gospodyń Wiejskich.
- Zespół wokально-instrumentalny.

Jedną z atrakcji turystyczno-kulturalnych jest także **stadion Ludowego Klub Sportowego Czaniec**, który mieści się przy ulicy Zagłębocze. Jest on w stanie pomieścić ok. 1000 osób, z czego dla prawie 500 osób przewidziane są miejsca siedzące. Trybuna główna, czyli otwarta ma 260 krzesełek, natomiast zadaszona posiada trzy rzędy ławek i jest ona w stanie pomieścić ok. 200 osób. Boisko na, którym rozgrywane są mecze ma wymiary 104 m x 68 m, a drużyny młodzieżowe grają na bocznym placu gry. Przy stadionie znajduje się także

hala sportowa, w której są m.in. siłownia i sauna. Planowana jest rozbudowa stadionu w Czańcu, zwiększenie dostępności dla mieszkańców miejscowości oraz jakości użytkowania obiektu.

W ramach cyklicznych imprez kulturalnych, z udziałem wszystkich mieszkańców Gminy, organizowane są: Dzień Matki, Dzień Babci Dziadka, Dzień Dziecka, Mikołajki, Dożynki gminne, Święto Niepodległości i Konstytucji 3 Maja, Jubileusze Małżeńskie, Spotkania Oplatkowe.

Ponadto w sezonie letnim w sołectwie odbywają się festyny rodzinne organizowane lub współorganizowane przez Dom Kultury. Od kilku lat organizowane są także „Dni Porąbki”, „Powitanie Lata w Czańcu”, „Lato z folklorem w Porąbce” i „Szkolna Majówka w Kobiernicach”.

Imprezy współorganizowane ze stowarzyszeniami oraz jednostkami organizacyjnymi gminy:

- Rajdy młodzieżowe: „Wiosenne Człapu-Człap”, „Beskidzka Jesień” – wraz z Towarzystwem Miłośników Ziemi Żywieckiej – uczestnikami rajdów są dzieci z każdej ze szkół z terenu gminy Porąbka.
- „Pakuj plecak...ruszaj z nami” – wycieczki krajoznawcze po gminie Porąbka, podczas których młodzież i dzieci wykonują zdjęcia i opisy do zamieszczenia na multimedialnej mapie atrakcji turystycznych gminy Porąbka. Udział biorą: szkoły podstawowe i gimnazja, TMZZ, Gminna Biblioteka Publiczna.
- Gminny Przegląd Kolęd i Pastorałek – TMZZ.
- Konkurs „Nasze Kulinarne Dziedzictwo”, w którym udział biorą wszystkie Koła Gospodyń Wiejskich z gmin powiatu bielskiego. Konkurs jest współorganizowany ze Starostwem Powiatowym w Bielsku-Białej.
- Gminny konkurs „Żyj zdrowo, żyj kolorowo” – współorganizowane z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, szkołami podstawowymi i gimnazjami.
- Gminny Konkurs Plastyczny – organizowany przez Stowarzyszenie Rodzin Katolickich w Czańcu.
- Wystawy dzieł twórców ludowych – TMZZ.

Zawody, turnieje, konkursy, wystawy:

- Gminny turniej tenisa stołowego o Puchar Przewodniczącego Gminy Porąbka.
- Gminny konkurs modeli kartonowych dla dzieci i młodzieży szkół gminy Porąbka.
- Ogólnopolskie Zawody Modeli Kartonowych o Puchar Trzech Zapór Rzeki Soły.
- Wystawy prac dzieci ze świetlic integracyjnych, gminnych warsztatów twórczych.
- Konkurs „Srebrna Róża”.

3. ANALIZA SWOT

Kierując się zasadami przyjętymi dla kreowania strategii w otoczeniu biznesowym lub samorządowym, w przypadku wsi Czaniec, posłużono się bardzo wygodnym narzędziem planistycznym, jakim jest analiza SWOT.

Założenia analizy:

- pozwala na wygenerowanie z otoczenia szans rozwoju oraz zagrożeń hamujących rozwój Czańca,
- rozważa się zarówno otoczenie bliższe oraz otoczenie dalsze,
- analiza zasobów ma doprowadzić do wygenerowania mocnych punktów miejscowości Czaniec oraz wskazania jej słabych stron. Mocne punkty mogą oznaczać, iż należy je nadal rozwijać i doskonalić, słabe zaś eliminować, bądź zreorganizować.

3.1. CZYNNIKI WEWNĘTRZNE MIEJSCOWOŚCI CZANIEC

Mocne strony:

- Atrakcyjność turystyczna Gminy, związana z położeniem geograficznym (zbiorniki wodne, wzniesienia Beskidu Małego, atrakcyjne tereny łowieckie);
- Dobry stan środowiska naturalnego i różnorodność biologiczna (tereny mieszczące się na obszarze Parku Krajobrazowego Beskidu Małego, Rezerwatu „Szeroka”);
- Dobry układ komunikacyjny;
- Wysoki stopień zwodociągowania, zgazyfikowania miejscowości, dobrze rozwinięta sieć telefoniczna i elektro-energetyczna;
- Dodatni przyrost naturalny;
- Dodatnie saldo migracji, co oznacza rosnące zainteresowanie wsią, jako potencjalnego miejsca zamieszkania, przez osoby z innych rejonów Polski, związane z postrzeganiem atrakcyjnością obszarów wiejskich południowej części Województwa Śląskiego;
- Dogodne warunki do rozwoju turystyki i rekreacji;
- Bogaty klimat środowiska kulturalnego (prężnie działający Zespół Orkiestry Dętej i Chóru „Potok”, liczne stowarzyszenia, koło teatralne, zespół wokalnie-instrumentalny);
- Odpowiednia baza dla inicjatyw społeczno-kulturalnych (Dom Kultury, Remiza OSP, stadion LKS);

- Duża ilość podmiotów gospodarczych i potencjał gospodarczy lokalnych przedsiębiorców;
- Aktywność społeczności lokalnej oraz jej zdolność do angażowania się w rozwój miejscowości;
- Atrakcyjność inwestycyjna (liczne tereny pod przyszłe inwestycje);
- Dobrze funkcjonująca oświata;

Słabe strony:

- Migracja zarobkowa wśród młodzieży;
- Niski udział osób w wieku przedprodukcyjnym, co stwarza niebezpieczeństwo niskiego dopływu liczby osób na rynek pracy;
- Niedostateczny rozwój infrastruktury rekreacyjnej (słabo rozwinięta baza noclegowa, brak ścieżek rowerowych, słabe wykorzystanie walorów krajobrazowych);
- Zły stan dróg z punktu widzenia bezpieczeństwa ruchu drogowego;
- Niski wskaźnik skanalizowania wsi;
- Brak promocji wsi na zewnątrz;
- Zanieczyszczenie atmosfery w wyniku złej jakości spalane go węgla w gospodarstwach domowych;
- Rozdrobnienie gospodarstw rolnych;
- Duża liczba odłogów rolnych;
- Zagrożenie powodziowe;

3.2. CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE MIEJSCOWOŚCI CZANIEC

Szanse:

- Możliwość aplikowania o środki z funduszy Unii Europejskiej;
- Sprzyjająca polityka regionalna, w tym adresowana do rozwoju obszarów wiejskich ze strony rządu i władz wojewódzkich;
- Bliskość ośrodków miejskich;
- Rozwój agroturystyki;
- Rozwój przedsiębiorczości i drobnej wytwórczości;

- Zainteresowanie inwestorów z zewnątrz;
- Zwiększenie dostępności ofert gastronomicznych i noclegowych;
- Zainteresowanie turystów walorami Parku Krajobrazowego;
- Dynamika przyrostu turystów zagranicznych;
- Współpraca z innymi miejscowościami i Gminami;
- Rozwój oświaty i społeczeństwa informacyjnego;

Zagrożenia:

- Nieumiejętność w pełni wykorzystania szans jakie daje możliwość aplikowania o fundusze Unii Europejskiej;
- Ograniczenia prawne w zakresie inwestycji;
- Szybki rozwój sąsiednich miejscowości i Gmin;
- Niedoskonałość i niestabilność przepisów prawnych;
- Utrudnienia w pozyskaniu kredytów;
- Zły stan techniczny dróg powiatowych i krajowych;
- Klęski żywiołowe;

4. PLANOWANE ZADANIA INWESTYCYJNE

Planowanymi zadaniami do realizacji w miejscowości Czaniec są:

1. Rewitalizacja centrum Czańca,
2. Modernizacja przedszkola,
3. Remont i wyposażenie domu kultury w Czańcu,
4. Rewitalizacja budynków i obiektów wpisanych do rejestru zabytków,
5. Budowa infrastruktury turystycznej,
6. Remont obiektów sportowych, szlaków pieszych, placów zabaw, miejsc rekreacji,
7. Zakup towarów służących przedsięwzięciom związanym z kultywowaniem tradycji społeczności lokalnych.

Wszystkie wyżej wymienione zadania możliwe będą do realizacji głównie przy dużej aktywności mieszkańców umiejętnie kierowanych przez miejscowych liderów, przy odpowiednim zrozumieniu i współpracy ze strony władz samorządowych i lokalnych przedsiębiorców. Niezbędnym warunkiem dla realizacji w/w zadań będzie zapewnienie odpowiedniego poziomu finansowania ze strony władz gminnych, samorządów wyższego szczebla, instytucji dysponujących środkami unijnymi, przedsiębiorstw użyteczności społecznej oraz firm prywatnych.

4.1. Opis, uzasadnienie i rezultaty planowanych zadań inwestycyjnych

Plan Odnowy Miejscowości Czaniec zakłada realizację wielu przedsięwzięć inwestycyjnych, mających za zadanie poprawę społeczno – gospodarczo – kulturalnej sfery życia mieszkańców. Celem planowanych inwestycji jest poprawa wizerunku sołectwa Czaniec w perspektywie całej Gminy.

1. Rewitalizacja centrum Czańca.

W ramach tego zadania planuje się zagospodarowanie centrum Czańca, które skupia lokalnych mieszkańców. Celem jest poprawa ogólnej estetyki miejscowości oraz stanu istniejącej infrastruktury społeczno-kulturalnej.

Przewiduję się m.in.: budowę chodników, stworzenie miejsc parkingowych, wybrukowanie terenu, wykonanie oznakowań pionowych i poziomych oraz punktów z zielenią. Zadanie to jest istotne, z punktu widzenia problemu, jaki obecnie stanowi układ komunikacyjny przy drodze powiatowej na skrzyżowaniu drogi nr S4479 z S4476 w Centrum Czańca.

Rezultaty planowanej inwestycji:

- Poprawa warunków życia i pracy,
- Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców, przejezdnych i turystów,
- Poprawa estetyki miejscowości,
- Zaspokojenie potrzeb społeczeństwa.

2. Modernizacja przedszkola.

Zadanie będzie polegało na przeprowadzeniu ogólnego remontu lokalnego publicznego przedszkola. Celem jest poprawa infrastruktury i oferty edukacyjnej. Dzięki inwestycji zaistnieje możliwość stworzenia, już od 1 września 2008 r., dodatkowej grupy przedszkolaków – ok. 25 dzieci.

Rezultaty planowanej inwestycji:

- Zaspokojenie potrzeb społecznych,
- Poprawa jakości życia mieszkańców,
- Rozwój fizyczny dzieci i młodzieży,
- Poprawa estetyki miejscowości.

3. Remont i wyposażenie domu kultury w Czańcu.

Inwestycja zakłada remont oraz doposażenie lokalnego Domu Kultury. Celem jest poprawa istniejącego stanu infrastruktury kulturalnej oraz zwiększenie oferty kulturalnej.

Remont obejmie: wymianę stolarki okienneo-drzwiowej, wykonanie odwodnienia i elewacji zewnętrznej oraz modernizację części sanitarnej (kuchni).

Wyposażenie obiektu związane będzie z zakupem sprzętu AGD i akcesoriów kuchennych (wyposażenie kuchni) oraz stołów, krzeseł i kotar scenicznych do sali domu kultury.

Rezultaty planowanej inwestycji:

- Zaspokojenie potrzeb społecznych,
- Rozwój kultury.

4. Rewitalizacja budynków i obiektów wpisanych do rejestru zabytków.

Zdanie będzie obejmowało renowację zabytkowych kapliczek, stanowiących dobra kulturalne i architektoniczne miejscowości. Celem jest poprawa stanu istniejącego dziedzictwa kultury materialnej oraz zwiększenie atrakcyjności turystycznej.

Rezultaty planowanej inwestycji:

- Zaspokojenie potrzeb społecznych,
- Wzrost atrakcyjności turystycznej,
- Rozwój kultury.

5. Budowa chodników, placów i oświetlenia ulicznego.

Zadanie jest powiązane z zadaniem 1, jednakże w tym zakresie przedsięwzięcie będzie realizowane w pozostałych częściach sołectwa Czaniec. Celem jest poprawa bezpieczeństwa mieszkańców oraz poprawa estetyki miejscowości.

Rezultaty planowanej inwestycji:

- Poprawa warunków życia i pracy,
- Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców, przejezdnych i turystów,
- Poprawa estetyki miejscowości,
- Zaspokojenie potrzeb społeczeństwa.

6. Remont obiektów sportowych, szlaków pieszych, placów zabaw, miejsc rekreacji.

Zadanie głównie dotyczyć będzie remontu boiska piłkarskiego, celem stworzenia pełnowymiarowego obiektu sportowego, zaspokajającego potrzeby rekreacyjno-sportowe mieszkańców całej gminy i turystów. W ramach inwestycji przewiduje się wykonanie: odwodnienia terenu i drenażu, murawy z trawy syntetycznej, ogrodzeń, oświetlenia, bramek i trybun.

Rezultaty planowanej inwestycji:

- Poprawa estetyki miejscowości,
- Zaspokojenie potrzeb społeczeństwa,
- Wzrost atrakcyjności turystycznej.

7. Zakup towarów służących przedsięwzięciom związanym z kultywowaniem tradycji społeczności lokalnych.

Zadanie będzie polegało na doposażeniu wyremontowanej kuchni lokalnego Domu Kultury. Wynikiem tego będzie możliwość:

- organizacji przez miejscowe Koło Gospodyń Wiejskich kursów gotowania dla wszystkich zainteresowanych zagłębieniem wiedzy kulinarnej dotyczącej przygotowywania regionalnych potraw,
- organizacji gminnych i powiatowych konkursów kulinarnych z cyklu „Nasze Kulinarne Dziedzictwo”.

W przyszłości planuje się także zakupić stroje regionalne i instrumenty dla członków miejscowych zespołów regionalnych.

Celem jest promocja lokalnej kultury i folkloru.

Rezultaty planowanej inwestycji:

- Zaspokojenie potrzeb społeczeństwa,
- Promocja lokalnego dziedzictwa kulturowego,
- Wzrost atrakcyjności turystycznej,
- Rozwój edukacyjnych mieszkańców.

4.2. Koszty i źródła finansowania realizacji poszczególnych zadań inwestycyjnych

<i>Nazwa zadania inwestycyjnego</i>	<i>Łączny koszt inwestycji</i>	<i>Źródła finansowania inwestycji</i>
<i>Rewitalizacja centrum Czańca</i>	<i>600 000,00 PLN</i>	- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich – 75 % (Odnowa i rozwój wsi) - Środki własne
<i>Modernizacja przedszkola</i>	<i>200 000,00 PLN</i>	- Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego – 85% (8.2 infrastruktura edukacyjna) - Środki własne
<i>Remont i wyposażenie domu kultury w Czańcu</i>	<i>300 000,00 PLN</i>	- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich – 75% (oś Leader) - Środki własne
<i>Rewitalizacja budynków i obiektów wpisanych do rejestru zabytków</i>	<i>300 000,00 PLN</i>	- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich – 75% (oś Leader) - Środki własne
<i>Budowa chodników, placów i oświetlenia ulicznego</i>	<i>300 000,00 PLN</i>	- Środki własne
<i>Remont obiektów sportowych, szlaków pieszych, placów zabaw, miejsc rekreacji</i>	<i>2 500 000,00 PLN</i>	- Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego – 85% (9.1. Zdrowie i rekreacja) - Środki własne
<i>Zakup towarów służących przedsięwzięciom związanym z kultywowaniem tradycji społeczności lokalnych</i>	<i>25 000,00 PLN</i>	- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich – 75% (oś Leader) - Środki własne

4.3. Harmonogram realizacji zadań

<i>Nazwa zadania inwestycyjnego</i>	<i>2007</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>
<i>Rewitalizacja centrum Czańca</i>					
<i>Modernizacja przedszkola</i>					
<i>Remont i wyposażenie domu kultury w Czańcu</i>					
<i>Rewitalizacja budynków i obiektów wpisanych do rejestru zabytków</i>					
<i>Budowa chodników, placów i oświetlenia ulicznego</i>					
<i>Remont obiektów sportowych, szlaków pieszych, placów zabaw, miejsc rekreacji</i>					
<i>Zakup towarów służących przedsięwzięciom związanym z kultywowaniem tradycji społeczności lokalnych</i>					

5. WDROŻENIE I MONITOROWANIE PLANU

Wdrożenie Planu Odnowy Miejscowości Czaniec rozpocznie się poprzez wprowadzenie go w życie uchwałą Rady Gminy Porąbka. Niniejszy dokument służyć będzie Wójtowi Gminy Porąbka, Radzie Sołeckiej miejscowości Czaniec oraz Sołtysowi wsi Czaniec.

Monitorowanie każdego przedsięwzięcia - czyli dbanie o prawidłowy jego przebieg przez cały czas jego trwania polega na systematycznym zbieraniu, zestawianiu i ocenie informacji rzeczowych i finansowych w postaci ustalonych wskaźników, które opisują jego postęp i efekty.

W monitorowaniu biorą udział wszystkie podmioty oraz komórki organizacyjne Urzędu Gminy w Porąbce zaangażowane we wdrażanie Planu Odnowy Miejscowości Czaniec.

6. PODSUMOWANIE

Opracowany Plan Odnowy Miejscowości zakłada w przeciągu kilku najbliższych lat realizację kilku zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną. Istotą tych zadań jest stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju i promocji wartości związanych z miejscową specyfiką społeczną, gospodarczą i kulturową.

Zakładane cele Planu przewidują wzrost znaczenia wsi jako lokalnego ośrodka rozwoju kultury, edukacji, sportu i rekreacji.

Realizacja Planu Odnowy Miejscowości Czaniec ma także służyć integracji społeczności lokalnej, większemu zaangażowaniu w sprawy wsi, zagospodarowaniu wolnego czasu dzieci i młodzieży, poprawie bezpieczeństwa, atrakcyjności turystycznej miejscowości oraz rozwojowi organizacji społecznych.